[illegible] და რედაქცია ტფილისი, სასახლის ქ., თ.-აზნაურთ ქარვასლა
...ის-მომწერნი გაზეთის დახაკვე... მიმართონ რედაქციის დილის ...-3 საათამდე და საღამოს 6—1 „წ. კ. საზ." წიგნის მაღაზიას.
...დ-მოუწერავ წერილებს რედაქცია არ ბეჭდავს.
...ის-პირ მოლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლება ყოველ დღე.
ტელეფონი № 363

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური გამოცემა

გაზეთის ფასი: ერთის წლით 6 მან., ერთის თვით 60 კაპ.
თითო ნომერი 3 კაპიკი
ფასი განცხადებისა ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 10 კაპ., მეოთხეზე—5 კ.

Типографія и Редакція „Цнобисъ Пурцели"
Тифлисъ, Дворцовая ул. д. Дворянства.
Телефонъ № 339

წლის დამლევამდე
გაზეთი „ცნობის ფურცელი"
ეღირება 3 მან.

ქართული დრამატიულ საზოგ. გამგეობა

1—15 ენკენისთვემდე გამართავს გამოსაცდელ წარმოდგენებს იმ პირთათვის, რომელთაც სურთ ქართულ სცენაზე მოღვაწეობა, ამისათვის საზ. გამგეობა სთხოვს მათ განაცხადონ თავის სურვილი 1 ენკენისთვემდე და შემდეგ გამოცდისა გამგეობის, არტისტების და სცენასთან დაახლოვებულ პირების თანდასწრებით, მოწონებულ გამგეობა მოიწვევს თავის დასში დამდეგი სეზონისათვის. (10—7)

რედაქციისაგან

იმ ხელის მომწერთ, რომელთაც ხვედრი ფული არ შეუტანიათ გაზეთის გაგზავნა პირველ აგვისტოდან მოესპობათ.

მ ძ ი მ ი
ს. გენცენფილდი
...დახან დაბრუნდა საზღვარ-გარეთიდან.
...არჩენს ავადმყოფებს ვენერიულის ...) და საშარდეთა სენისაგან ... (კანის) ტკივილებისაგან ...ნით).
...ავადმყოფთ ყოველ დღე დებულობს ... 9—11 საათამდე და საღმოს ...-9 საათამდე.
...ქუჩაში მადლის ქუჩა № 5.

სამკურნალო და ამბულატორია
ს. ბ. თოფურიასი
ქუთაისში.

სამკურნალოში 60 საწოლია ავადმყოფთათვის მიიღებიან ავადმყოფნი: შინაგანისა, ნერვების, საქირურგო, თვალისა და დედათა ავადმყოფობისანი,
გადამდებ სენით ავადმყოფნი, არ მიიღებიან.

ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11 საათიდგან ნაშუადღევის 3 საათამდე. შინაგან და ნერვების ავადმყოფობას სწამლობს ს. ბ. თოფურია. საქირურგო თვალების ავადმყოფობას და სიფილისს ზ. ქ. მირატი.
დედათა ავადმყოფობას მკურნალი ქალი მ. თ. კოვანი.
ამბულატორიასთან არის კაბინეტი, საქიმო და საბაქტერიოლოგიო გამოკვლევისათვის, ელექტრონით წამლობისათვისა და მასაჟისათვის.
სამკურნალო დირექტორი ს. ბ. თოფურია
Лѣчебница С. В. Топурія въ Кутаисѣ

ახალი ამბავი

—

*** საშინელი ცეცხლი ფოთში. გაზ. „კავკ." დეპეშით ატყობინებენ ფოთიდან შემდეგს. 3 აგვისტოს ცეცხლი გაჩნდა თურქის მაღაზიაში ბერძნების ქუჩაზე. ცეცხლი საშინელის სისწრაფით მოედო მაღაზიებს და სულ ერთიანად გადაბუგა ოცდა-ხუთი მაღაზია. ცეცხლი გააქრეს რკინის გზის ცეცხლმქრობელ მანქანების საშუალებით. ზარალი ამ ცეცხლისაგან 200,000 მანათს აღემატება.

*** ქალაქის წყლის მილის გამო. ქალაქის გამგეობას გამოუწერია ახალი მანქანები წყლის მილისათვის და ეხლა თურმე შეძლება აქვს წყლის მილები გაამრავლოს ქალაქის სხვა და სხვა ნაწილებში. ნეტავ, ღვთით, გამრავლებასთან ქალაქის გამგეობა ქალაქის მკვიდრთ უწყლოთ არ დახოცავდეს.

*** საყურადღებო ეკონომიური წერილი. გუშინდელ „კავკაზში" დაბეჭდილია ფრიად საყურადღებო წერილი ჩვენს მემამულეთა ეკონომიურს ცხოვრებაზე და განსაკუთრებით იმ „კულტუროსან" ...ებზე, რომელნიც ...-წელა... უთხრიან ჩვენს კეთილდღეობას. წერილი ჯერ დასრულებული არ არის, მაგრამ ეტყობა ავტორს მასალები ბლომად მოუკრებია.

*** გამოცდა სემინარიაში. ტფილისის სასულიერო სასწავლებლის გამგეობა აცხადებს, რომ მომავალს 1899—1900 სამოსწავლო წელს განმეორებითი ეგზამენები და დამატებითი ეგზამენები დანიშნულია 17 და 18 აგვისტოსათვის, ხოლო იმათი გამოცდა, ვინც სასწავლებელში აპირობს შესვლას, მოხდება 19, 20, 21 აგვისტოს.

*** ქიზიყის დეზის წლიური კრება. მაჩხაანის მომხმარებელ საზოგადოების გამგეობა აცხადებს, რომ ამა წლის 8 მარიამობისთვეს სოფ. ქვემო-მაჩხაანში დანიშნულია ხსენებულ საზოგადოების წევრთა წლიური კრება.

*** ტფილისის კერძო სამკურნალო მ. გედევანიშვილისა. ჩვენ შევიტყეთ, რომ პირველ ენკენისთვიდგან ქ. ტფილისში არსდება ახალი სამკურნალო საწოლებით ავადმყოფთათვის. ეს სამკურნალო მოთავსებული იქნება ნიკოლოზის ქუჩაზედ, ქ-ნი საგინაშვილის სახლში. სამკურნალო მიიღებს ავადმყოფებს ყოველის სენით შეპყრობილთ, გადამდებ სენით და სულით ავადმყოფთა გარდა. მკურნალებად მიწვეულნი არიან: შინაგან სნეულებათა სამკურნალოდ ბ-ნი ადამიანცი და გ. გ. მაღალაშვილი. სადოსტაქარო სნეულებათა—თ. დ. კ. ერისთავი და ბ-ნი ჩუდნოვსკი, თვალის სნეულებათა—გ. ა. ტარსაიძე და ა. შატილოვი, დედათა სნეულებათა—ი. თუმანიშვილი და ბ-ნი სებასტიანსკი, საბავშვო სნეულებათა—ვ. მახვილაძე და ბ-ნი უმიკოვი, ვენერიულ სნეულებათა—თავ. ი. დ. ბეგთაბეგოვი, ნერვის სნეულებათა—მ. გედევანიშვილი და მასსაჟისა—ს. ი. ვაწაძე, კბილის მკურნალად—ვ. ი. პიპინაძე, ყურისა, ცხვირისა და ყელის სნეულებათა—ბ-ნი მულინი და კ. გძელიშვილი. სამკურნალოს ეწოდება: „ტფილისის კერძო სამკურნალო მკურნალის მ. გედევანიშვილისა".

სიამოვნებით აღვნიშნავთ ამ ამბავს, რადგან, როგორც ვიცით, ჩვენი ქვეყანა და ნამეტნავად ქ. ტფილისი დიდად ღარიბია სამკურნალოებით და ისინიც დღე ყოველ აბრუნებენ უკან ავადმყოფთ უადგილობის გამო.

*** ასოთ ამწყობთა კასის გამო. ბატონო რედაქტორო. უმორჩილესად გთხოვთ, ნება მიბოძოთ, რომ თქვენი გაზეთის საშუალებით ჩემი აზრიც ვაუწყო მკითხველებს—ასოთ-ამწყობთა დამხმარებელ კასის დაარსების შესახებ, რომელიც გამოიწვია დიდებული პოეტის—პუშკინის დღესასწაულმა. ბ-ნი ასოთ-ამწყობი და „კვალის" ასოთ-ამწყობი, როგორც მათი წერილიდან სჩანს, (იხ. „კვალი" № 27), წინააღმდეგნი არიან ასოთ-ამწყობთა დამხმარებელ კასის დაარსებაზედ. პირველი (ასოთ-ამწყობი) ამბობს: „ასოთ-ამწყობ-ებმა ახლა დაიწყეს ცოდ... ...ის თავზე ფიქრი, ...ობის შეგნება, თავ... ...ების გაგება და ბ-ნი ლ... ...სულა და ყველა ამას დედამიწიანად უნგრევს და ხელში სულ სხვა რაღა-

ცას აჩრის"-ო*). სწორედ სასაცილოა, რომ სამწუხარო არ იყოს, ბ-ნი ასოთ ამწყობის აზრი ამ მხრივ! ის აბუჩად იგდებს და არ საჭიროებს ასოთ-ამწყობთა დამხმარებელ კასსას, იმ კასსას, რომელსაც შეუძლია მათი ე. ი. ასოთ-ამწყობთა მდგომარეობის შეცვლა, გაუმჯობესება, გონებრივ-ქონებრივად წინ ბიჯის წადგმა და სასურველ კალაპოტში ჩაყენება მათი... დიახ, მას, (კასსას) შეუძლიან შესცვალოს ასოთ-ამწყობთა ეხლანდელი უფერული მდგომარეობა, და მათ უმნიშვნელო, მაგრამ საძნელო შრომას ნამდვილი, ნოყიერი ნიადაგი მოუპოვოს, და მიზანს მიახწიონ კიდეც: თუ რასაკვირველია, „დამხმარებელი კასსა" დაარსებულ იქნება ასოთ-ამწყობთა საკეთილ-დღეოდ: მათი შრომისა და ყოფა-მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად, და, არა ისე, როგორც ზოგიერთი დაწესებულებებია ჩვენში კერძო პირთა საკვ-ნეტად... და საკვირველია, ნუ თუ თქვენ, ბ-ნო ასოთ-ამწყობო არ იცით ეს!? .. ნუ თუ არ იცით, რომ „დამხმარებელი კასსა", (როგორც თქვენ გგონიათ) „გზა-კვალს კი არ უბნევს მუშებს", არამედ იგი აერთებს, აჯგუფებს ერთათ მათ, და, ერთ აზრს, ერთ მიმართულებას აძლევს საერთო მიზნისადმი მისაღწევად?.. განა ამითია უვარგისი და უარ-საყოფელი კასსა? თქვენ ბ-ნო ასოთ-ამწყობო და „კვალის" ამწყობო მართალს ამბობთ: საჭიროა, ანტისანიტარული მდგომარეობის გაუმჯობესობა, ნაკლები სამუშაო დროს შემოღება, ჰიგიენურად მოწყობა სტამბების, ნოტიო და სარდაფებიდან სტამბების ამოტანა, მაგრამ ნუ თუ არ იცით, რომ „ხაზეინის" ინტერესია: მეტი ფულის მოხვეჭა, მეტი ჯიბის გასქელება?! მაშასადამე, რამდენიც უნდა იძახოთ ჯერჯერობით: „შეამოკლეთ სამუშაო დღე, გააუმჯობესეთ სტამბები ჰიგიენურათო" ჩვენის აზრით, ამაო იქნება და დარჩება მხოლოდ ხმად მღაღადებელისა უდაბნოსა შინა მანამდის, სანამ თქვენ თვით არ მოიკრებთ ძალ-ღონეს, არ განავითარებთ გონებას, და, თქვენვე, არ შეუდგებით თქვენივე ცუდი მდგომარეობის გაუმჯობესობის საქმეს. აი, სწორედ, ამიტომაა საჭირო დაარსდეს კასა, და, მაშ, რისთვის უარ-ჰყოფთ?!.. თქვე დალოცვილო, ეგრე ადვილად რომ უგონებდნენ „ხაზეინ" ბატონები თავიანთ მუშებს (როგორც ამას თქვენ ფიქრობთ) და მათ სურვილისამებრ იქცეოდნენ, მაშინ ხომ აღარ იქნება ის გამწვავებული ეკონომიური ბრძოლა მუშასა და ფულის პატრონთა შორის. დიახ, თუ ღრმად დავაკვირდებით ასოთ-ამწყობთა ეხლანდელ მდგომარეობას, თუ გაგებ ყურს არ მოვიყრუებთ და თვალს არ დავიბრმავებთ, ერთი სიტყვით თუ სამართლიანად გავსჯით, მივალთ იმ დასკვნამდე, რომ მათთვის კასსა არამც თუ საჭირო, არამედ მიუცილებელია...

დასასრულ უსურვებთ ამ საქმეს დაგვირგვინებას, და იმედია მეტ ყურადღებას მიაქცევენ, მეტ დახმარებას და მზრუნველობას გაუწევენ ასოთ-ამწყობებს ის პატივცემულნი პირნი, რომელთაც დავალებული აქვთ ამ საქმის პროექტის შემუშავება და სისრულეში მოყვანა*).

კენტი.

*) ბ-ნმა ლალმა «აზ. მიმოხ.» 5316 №-ში დაბეჭდა წერილი ამ სათაურით: «დახმარება ასოთ-ამწყობებს», რომელშიაც აღწერა ასოთ-ამწყობთა მდგომარეობა, მათი შრომა. ავად-მყოფობა და გამოსთქვა ის აზრი, რომ საჭიროა დავეხმაროთ ასოთ-ამწყობებს და დაუარსოთ კასაო. მერე რა არის აქ ცუდი? ის, რომ ლალმა სავსებით აღწერა ასოთ-ამწყობთა მდგომარეობა, და გულ-მტკივნეულად გამოსთქვა ორიოდე სიტყვა?! მახლას! ავტ.

*) ბ-ნი «კვალის» ასოთ-ამწყობი ძალიან შიშობს: კასა რომ დავაარსოთ დაფულები ვინახოთ, მერე ასოთ-ამწყობობას ვერ მოვეშვებით, და თუ რაიმე მიზეზისა გამო, თავი დავანებეთ ასოთ-ამწყობობას, შეტანილი ფული დაგვეკარგებაო. ერთ კაცს თურმე თავზედ ქაჩალი ქონდა, ეკლესიაში ხალხს ეუბნებოდა: «ქუდებს ნუ მოიხდით არ გვრგაო».—თქვენც ეგრე იქცევით ბ-ნო «კვალის» ამწყობო! თუ ეგრე გეშინიათ ფულის დაკარგვის, ნუ დათანხმდებით მაგ მუხლს და უთუოდ შეცვლიან; კასას რად უარ-ჰყოფთ?!... ავტ.

*** **ქუთაისი** კაცის გადარჩენა დარჩობისაგან. 25 ივლისს, დილის შვიდ საათზედ მდ. რიონში ჩავიდა ტანის საბანებლად გლეხი თედორე სალრიშვილი. ამ დროს რიონის აზვირთებულმა ტალღებმა მოიტაცა და საწყალი სალრიშვილი ცურვის უცოდინრობის გამო დასძირა, მაგრამ, მისდა საბედნიეროდ, აქვე, სხვა მრავალ მობანავეთა შორის იმყოფებოდა ქუთ მცხოვ. პარვენტი ჯიბლაძე, [illegible] მელმაც დაინახა [illegible] კაცი, იმანაც მისცა მღელვარე ზვ[illegible] თებს თავი და როგორც იყო [illegible] დის ვაი-ვაგლახით გამოიყვანა [illegible] პირას თითქმის უსულო გვამ[illegible] იმ წამსვე დაუწყო იგივე ჯიბ[illegible] ძემ მისი გონზედ მოყვანა და ს[illegible] ქაროდ ექიმისკენ აფრინა კაცი [illegible] როგორც იყო ერთი საათის გ[illegible] მავლობაში მოვიდა გონს საბრ[illegible] ლო სალრიშვილი, პოლიციამ გა[illegible] თვალისწინა რა ბ-ნ ჯიბლაძეს ა[illegible] თი კაცთ მოყვარული საქციელ[illegible] განკარგულება იხმარა და ბ-[illegible] ჯიბლაძე წარდგენილ იქმნა, სადა[illegible] ჯერ არს დასაჯილდოვებლად.

ფილ. ხელაძე.

თეატრის მატიანე

სიღნაღი. ქართული წარმოდგ[illegible] ნა. 29 ივლისს, სიღნაღის კლუბ[illegible] დარბაზში, ტფილისის ქართულ[illegible] თეატრის არტისტებმა ნ. მ. გაბ[illegible] ნია-ცაგარლისამ, ვ. აბაშიძემ დ[illegible] სცენის მოყვარეთა: ქ.ქ. ელ. მენ[illegible] თეშაშვილის, ს. მენთეშაშვილი[illegible] ბ.ბ. კ. ქელიძის, მ. აჯიმამუდ[illegible] ვის, ალ. ნადირაძის და სხვა[illegible] დახმარებით გამართეს წარმოდგენ[illegible] რომლის შემოსავლიდან მესამე[illegible] ნაწილი მიეცა აქაურ სკოლ[illegible] წარმოადგინეს ზ. ანტონოვის [illegible] მედია „მე მინდა კნეინა გავ[illegible] და თავ. რ. ერისთავის გად[illegible] თებული ვოდევილი „ჯერ[illegible] ხოცნენ და მერე დაქორწი[illegible] ორივე პიესამ ჩინებულად [illegible] დიდის ალტაცებით და ტა[illegible]

სოფელი და ქალაქი

ვისგან შექმნილია ქალაქი, რა დამოკიდებულობაა ქალაქ და სოფელ შუა და რომელს რა მნიშვნელობა აქვს ქვეყნიერებისათვის.

სოფელნი და ქალაქნი, აი, რაც ჰყოფს მთელ ხმელეთს, როგორც ადგილობრივი მდებარეობით, ისე გარეგანი შეხედულებით, გარეგანი ფორმით. სოფლელნი და მოქალაქენი: აი, ამათი მცხოვრებნი, რომელნიც განირჩევიან ერთმანეთისაგან, როგორც ქონებით, ისე მიმართულებით, ჩვეულებით. ვისგან შესდგება სოფლები და ვისგან ქალაქები? რა მნიშვნელობა და გავლენა აქვს იმათ ერთმანეთზედ და ან რა დამოკიდებულობაა იმათ შორის? აი, ის კითხვები, რომელნიც [illegible] ხოულობენ პასუხს...

რა თ[illegible] ია, სოფლები შესდგებია[illegible] ცხოვრებისაგან და [illegible] სოფლელნისაგან, ე. [illegible] საგან ჩნდებიან, იმა[illegible] ქალაქები: აქედან კი ყველასათვის სათვალსაჩინოთ ხდება, რომ ქალაქების მშობელი დედა სოფლები ყოფილა. „დედა ნახე მამა ნახე, შვილი ისე გამონახეო", „როგორც დედა ისეთი შვილიო", იტყვიან ჩვენში ხოლმე. მაშ როგორც სოფელნი, ისეთი ქალაქი. უკეთ, რომ ვსთქვათ, სიავკარგე პირველისა შეადგენს სიავკარგეს მეორისას, რადგანაც მეორე პირველიდანვე გაჩენილია, პირველისაგან შესდგება. მართალია, დღეს სოფლების ბედ-იღბალი ქალაქებზე ჰკიდია; იმათი ბედნიერების და წინსვლელობის ჰახრაკი ქალაქებს უჭირავს ხელში, მაგრამ ეს მაინც, არც ერთი არ გვაძლევს უფლებას, მივსცეთ ქალაქებს უპირატესობა სოფლების წინაშე... თუმცა ღრმათ დაუკვირდებით, ჩვენ დავინახავთ, რომ სოფლების ბედ-იღბლი სრულებით არ ჰკიდია ქალაქებზე; და თუმცა ჩვენ დღეს, წინაალმდეგს ვხედავთ, წინაალმდეგი გვეჩვენება, ამის მიზეზი იმათ (ქალაქების) დროებით გაბატონებაში უნდა ვეძიოთ და არა სხვა რამეში. ქალაქებს არაოდეს არ შეიძლება ჰქონდეს კაცობრიობის წინაშე იმდენი მნიშვნელობა, რამოცენაც აქვს სოფლებს, რადგანაც პური ჩვენი არსებობისა ამ უკანასკნელისაგან მოიცემება. ქალაქებს არაოდეს არ შეიძლება მიუძღოდეს კაცობრიობის წინაშე იმდენი ღვაწლი, რამდენიც მიუძღვის სოფლებს, რადგანაც, ვიმეორებ, პირველის ყოველ-მხრივი არსებობა უკანასკნელის ნაყოფია. ამიტომაც სოფლების დღევანდელი დამოკიდებულობა ქალაქებზედ უფრო გარეგანი მოჩვენება უნდა იყოს, ვინემ სინამდვილე. სოფლებს ქალაქი მაშინ ათბობს, როცა ეს უკანასკნელი საკმაოდ განათლებული, განვითარებულია; როცა მან უკვე შეიგნო თავისი დამოკიდებულობა, თავისი უძლურება სოფლების წინაშე; როცა ამ უკანასკნელნის დედობრივი მნიშვნელობა მისთვის ცხადზედ უცხადესია და მის გამო, ყოველ შემთხვევაში, მზათ არის გაუწიოს, როგორც მშობელ დედას, შვილობრივი სამსახური და მფარველობა—მზრუნველობა...... აი, ასეთი ქალაქებს აქვთ რაიმე მნიშვნელობა სოფლებისთვის; ასეთი ქალაქებია ღირსნი ატ[illegible] თავისი სახელი; მაგრამ სოფლ[illegible] წინაშე სატრაბახო და საყოყ[illegible] არც ამათ აქვთ რამე, რადგა[illegible] ისინი ამით მხოლოთ თავის ვ[illegible] იხდიან ხოლმე..... სოფლებმა[illegible] ნი გააჩინა, სოფლებმა ისინი [illegible] ზარდა და დღესაც ასაზრდო[illegible] სოფლებმა ისინი, გაამდიდრა [illegible] ფეხზედ წამოაყენა და ნუ თუ [illegible] კვირველია აქ რამე, თუმც რო[illegible] ლიმე მდიდარი და განათლებულ[illegible] ქალაქი თავის ვალს უხდის სო[illegible] ლებს ისე, როგორც ღარიბი [illegible] ცის შვილი (დღეს უკვე გ[illegible] ნსწ[illegible] ლილი და მდიდარი) თავ[illegible] ლურ მშობლებს, რომლებ[illegible] ვისი ქონება იმის გ[illegible] უკვე გადაალიეს?! ქალაქები [illegible] ნავენ გარეგანი, შეხედულობ[illegible] რადგანაც მთელი იმათი ავლა-დ[illegible] დება, ქონება, ძალა და სწავლ[illegible] განათლება, ერთ ვიწრო ადგილ[illegible] არის თავ-მოყრილი, შეზავებულ[illegible]

ტ. ართმელაძე

(შემდეგი იქნება)

…იეგება საზოგადოება ჩვენს …ლ არტისტებს ნ. მ. გაბუ… ვ. აბაშიძეს. პატარა დარ…ილნალის კლუბისა გაჭედი…ყო მაყურებლებით. ახალ… და ქალმა ელ. მენთეშაშვილი… საუცხოვოდ ჩაატარა კეკელას …ლი. დანარჩენ მოყვარეთაც არა …რდათ-რა, ყველამ მწყობრად …როლების ცოდნით გაატარეს …იანთი როლები. ქ-ნ გაბუნიას ვ. აბაშიძის თამაშობამ ისეთს …ტაცებაში მოიყვანა მთელი საზოგადოება, რომ მაზრის უფროს… და კლუბის სტარშინებმა სთხოვ… ჩვენ სტუმარ არტისტებს ერ… წარმოდგენა კიდევ გაემართათ. …ათს, 31 ივლისს დანიშნულია …რე წარმოდგენა, ითამაშებენ 2 … მოქმედებას ა. ცაგარლის კო…იიდამ „ხანუმა“ და ვოდევილს …ალ მაყალი ცოლქმარ შუა“, …ალის საზ. გადოება დიდის …ვილით მოელის ამ მეორე წარ…დგენასაც. ეს ორი წელიწადი …ქლდება რაც სიღნაღში ქარ…ლი წარმოდგენა არ გვინახავს … სწორედ დიდი მადლობის ღი…ნი არიან ნ. მ. გაბუნია და ვ. …შიძე, რომ აქეთკენაც მოგვხე…ს. წარმოდგენის შემდეგ მაზრის …ფროსმა ბ-ნმა კ. ზ. შანშიევმა …ხშმათ მიიწვია ჩვენი არტისტები … ყველა წარჩინებულნი პირნი …ღნალისა. ვახშამზე ბევრი გრძ…ობით სავსე სიტყვა წარმოით…

Poten.

სამეურნეო ცნობა

…ლ დარიგება ვაზის მოშენებაზე და ღვინის დაყენებაზე.

(შემდეგი *)

ვაზის ავადმყოფობა და მისი წამალი. ყველას …ებული და შესწავლილი აქვს, რომ რაც დრო გა…, იმდენად ვაზს უჩნდება მრავალნაირი ავადმყოფობა, მაგრამ ეს მთავრობა ებრძვის ჯერ-ჯერობით: ფილოქსერას, ობს (მილდიუს) და ნაცარს. რადგანაც ფილოქსერის წინააღმდეგ ჯერ მთავრობას არ აღმოუჩენია ნამდვილი …ნისძიება, ამისათვის ამაზე არას …ყვი-რა, მხოლოდ ვიტყვი ორიოდე სიტყვას, ობის და ნაცრის …ლობაზე. ობი, ობი არის იმის…ა ავადმყოფობა, რომელიც …როვოდ და სწრაფად ვაზს უსპობს სიცოცხლეს, თუ დროზე არ …ლა პატრონი. ობი უჩნდება …ის ყველა მწვანე ნაწილს, …თად ახლად გამოსულ ვა…ქებს, კუფხალს და ფოთოლს, ხოლო არ უჩნდება ძველ რქას და მწიფე ყურძენს. თბილ, ყუდრო და ნოტიო ადგილებში, აგრეთვე ავდრიან წელიწადში, „ობი“ უფრო გავრცელდება, ვიდრე გოლვიან ზაფხულში და მშრალ ალაგებში. ამ სენისაგან ავადმყოფ ვაზებს ფოთლები უდროვოთ უყვითლდება, უჭკნება, უხმება და ბოლოს დროს სცვივა. ამის გამო ვაზი თანდათან სუსტდება. კარგ რქას ველარ იკეთებს, ყურძენი რიგიანად აღარ მწიფდება, ღვინო მჟავე დგება და მალე ფუჭდება. ობი იმით არის საშიში, რომ ზოგჯერ, ორ-სამ დღეში თუ დაუდგა ამინდი, ისე სწრაფად გავრცელდება, რომ მოულოდნელად ვაზს მოუსპობს სიცოცხლეს. ობი ადვილი საცნობია, ისე რომ იმ ადგილებში, სადაც ობი გაუჩნდება ვაზის ფოთოლს, ის ადგილი იღებს მოყვითალო ფერს, შემდეგ ფოთლის ქვემოთ მხარეს კანზე გამოაჩნდება ობი, დაფხვნილი შაქრის ანუ მარილის მსგავსად, მერე დაზარალებულ ადგილებში, ფოთოლი იღებს ჯერ ღია წაბლის ფერს და მერე სრულიად ხმება და სცვივა. ობის წინააღმდეგ წამალს ხმარობენ „ბორდოს წყალს“, რომელიც მზადდება სპილენძის შაბიამნით, ქვა-კირით და წყლით ამ გვარად: ბოჭკაში ანუ თიხის ჭურჭელში ჩაასხით ერთი თუნგი ცხელი წყალი. შიგ ჩაყარეთ რამდენიც გნებავთ (წონით) შაბიამანი ჯოხით ურიეთ, ვიდრე შაბიამანი შიგ წყალში სრულებით არ გაიხსნება, ამისთანა გახსნილი მასალა ჩაასხით პირახდილ დიდ ბოჭკაში, შემდეგ აიღეთ რამდენიც საჭიროა (წონით) ქვა-კირი (დაშლილი და ნაწვიმი კირი არ ვარგა) ჩაყარეთ ჭურჭელში, ზემოდან დაასხით ნახევარი ან ერთი თუნგი ცივი წყალი და ურიეთ ვიდრე კირი სრულიად დაიშლება, შემდეგ ეს დაშლილი კირი ნელნელა და თან დარევით დაასხით მომზადებულ შაბიამნის წყალს. მერე დაუმატეთ რამდენიც საჭირო იქნება სუფთა წყალი და წამალიც მზად იქნება. ყოველ ოცდა-ოთხ თუნგ, ანუ 6 ჩაფ წყალზე საჭიროა ხუთი გირვანქა სპილენძის შაბიამანი, და ორგირვანქა ნახევარი ქვა-კირი, (რკინის შაბიამანი არ იხმარება).

არჩილ დარეჯანაშვილი.

(შემდეგი იქნება)

*) …ობ. ფურც.» № 882.

წვრილი ამბავი

ყაჩაღების ოინები. ამ ბოლოს დროს ოსმალეთში ძალიან გამრავლებულან ავაზაკთა ბრბონი. ეს ბრბონი მგზავრების ძარცვა-გლეჯას არ მისდევენ, მხოლოდ კაცებს ან ქალებს იტაცებენ და შემდეგ ამათ გამოსყიდვაში აუარებელ ფულს იღებენ. სხვათა შორის, ამას წინათ ერთ ბრბოს ავაზაკებისას მოუტაცნია ფრანგი ინჟინერი დუ შევალიე. შევალიე 40 წლის კაცი ყოფილა, ამ შვიდის წლის წინად გადასახლებულა ოსმალეთში. სცხოვრობდა თურმე ათონის მახლობლად, სადაც ქვა მადაროებია. შევალიე ცოლ-შვილიანი კაცია. 11 ივლის შევალიე ცოლით იქვე მახლობელ სოფელში— სტრატონში ერთი თავისს მუშის ქორწილში ყოფილა დაპატიჟებული. სტრატონი და ის სოფელი, სადაც შევალიე სცხოვრობს, ვიწრო ლიანდაგის რკინის გზით ყოფილა შეერთებული, მაგრამ შევალიე უკან დაბრუნებისას ამ რკინის გზით არ წამოსულა და ფეხით დასდგომია გზას. იმათთან ერთად მონაგალან ერთის მონასტრის წინამძღვარი და მოსამსახურე, რომელსაც ხელში აყვანილი მოჰყვანდა შევალიეს სამის წლის ბავშვი ღულუ. სტუმრობიდგან წამოსულან საღამოს 5 საათზედ. როდესაც სამი ვერსტი-ღა ჰქონებიათ სოფლამდე, უცბად მახლობელ ტყიდგან გამოვარდნილან ყაჩაღები, ჯერ მოსამსახურეს დასცემიან თავს და იქვე მოუკლავთ, შევალიეს მივარდნიან, ხელად გაუთოკავთ და ტყისკენ გაუქანებიათ. ამასთან ავაზაკთა ბრბოს წინამძღოლს ქ-ნ შევალიესთვის თავაზიანად გამოუცხადებია: „თქვენ ნურაფრისა შეგეშინდებათ, ბ-ნ შევალიეს არავითარი შიში არ მოელის. მალე უვნებელი უკანვე დაგიბრუნდებათ“-ო. ავაზაკები სულ მახლობელ სოფლების მცხოვრებნი ყოფილან, რომელთაც შევალიე კარგად იცნობდა თურმე. წინამძღოლს სახელად იორგაკი ჰრქმევია, ხოლო იმის თანა შემწეს—ტალკია. შევალიე მთებში წაუყვანიათ და იმის გამოსყიდვისათვის მოუთხოვნიათ 125 ათასი მანეთი, ოსმალეთის მთავრობას შეუძლევია 80 ათასი მანათი. ამასთან მთავრობას გაუგზავნია ავაზაკების შესაპყრობლად ჟანდარმთა რაზმი გენერალის ჰაჯმედ-ფაშის უფროსობით. მაგრამ ეს რაზმი მალე უკანვე დაბრუნებულა, რადგანაც ავაზაკები დათანხმებულან 80 ათას მანეთს- როგორც „ფიგაროს“ ატყობინებენ, შევალიე განთავისუფლებიათ კიდეც.

დეპეშები

(«რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან»).

რენნი. დილის 6 საათსა და 45 … ლაბორის რევოლვ… ეს…რ…ეს იმ დროს, როდესაც წყლის ნაპირს ქუჩაზედ მიდიოდა. ტყვია ზურგში მოხვდა. ჭრილობა საშიშია.

რენნი. ლაბორი შატობრიანის ქუჩაზედ მიდიოდა ლიცეისაკენ ვილაც მაწანწალა, რომელიც კედელს ეფარებოდა, გამოვიდა სამალავიდგან, მივიდა ლაბორისთან უკანიდგან და რევოლვერი ესროლა. დაჭრილი მიწაზედ დაეცა. რამდენიმე კაცი მიჰვარდა და ლაბორის მიეშველა. მკვლელი დაიმალა, მაგრამ ზოგიერთთ თვალი მოჰკრეს და განაცხადეს, რომ გაცვეთილი ტანისამოსი ეცვაო. ამ ამბავმა დიდი მითქმა-მოთქმა გამოიწვია. დემანჟის მდივანმა, კოლლენმა, სთქვა, რომ ლაბორის ჭრილობა საშიშოაო: ორი ტყვია მოურტყამთ, ერთი ზურგში, მეორე—ლოყაშიო. როდესაც რევოლვერი ესროლეს, ლაბორისთან იყვნენ პიკარი და გასტა. ორივენი ბოროტ გამზრახველს გამოუდგნენ, მათ პოლიციელებიც მიეშველნენ, მაგრამ იმათმა მეცადინეობამ ამაოდ ჩაიარა. ამავე დროს ლაბორი თავისს ბინაზედ გადაიტანეს. ამბობენ, რომ ჭრილობა ისეთი საშიში არ არის, როგორც წინად ეგონათო.

სამხედრო სასამართლოს კრება დაეწყო 6 საათსა და 40 წუთზედ. დემანჟმა სთხოვა სასამართლოს, კრება ცოტა ხანს შეაჩერეთ, ვიდრე ლაბორის შესახებ ნამდვილი ამბავი მოვიდოდესო. სასამართლო მოსალაპარაკებლად გავიდა… კრება განახლდა 7 საათსა და 20 წუთზედ. დემანჟმა განაცხადა, რომ ლაბორი დაჭრილია, თუმცა საშიშოდ-კი არა, მაგრამ კრებაზედ დასწრება მაინც არ შეუძლიანო. მერსიემ განაგრძო ჩვენება. ჩემის აზრით, ბორდეროს ავტორი ესტერგაზი არ არისო, გაიძახოდა იგი.

ის კაცი, რომელმაც ლაბორი დასჭრა, ჯერ არ დაუპატიმრებიათ, მაგრამ იმის დაპატიმრებას ყოველ წუთს მოელიან.

სამხედრო სასამართლო. კაზიმირ პერიე აცხადებს, რომ ლებრენ-რენოსგან არავითარი ცნობა არ მიმიღია დრეიფუსის გამოტეხის შესახებაო, მერსიე-კი ამბობს, რომ როდესაც ლებრენ რენომ დრეიფუსის გამოტეხის ამბავი გადმომცა (გონზიც იქ იყო მაშინ), ვუბრძანე ლებრენს პერიესთან წასულიყოო. პერიე დაუბრუნდა ხელ-ახლა სადიპლომატო ინციდენტს და სთქვა, რომ მოლაპარაკება მქონდა მხოლოდ მინისტერთან და ამ ლაპარაკიდგან ის აზრი გამოვიტანე, რომ ყველაფერი მშვიდობიანად არის, უამისოდ საქმე ერთის … შედგენით ორც გათავდე… არავითარი დეპეშა მოკავ… …ელმწიფოსთან არა ყოფ… ინციდენტი …

ბილიომ … ტნერის … შესახ… ვ. დ… დო…

რომ პიკარი ნება დაურთველად მოქმედებდა ესტერგაზის წინააღმდეგაო. ბილიო შემდეგ შეუდგა ბორდეროს განხილვას, მაგრამ ახალი არაფერი არ უთქვამს. შემდეგ სთქვა—ერთმა ლიონელმა ვაჰარმა, სახელად ვილიონმა გადმომცა, რომ უცხო-ქვეყნელის აფიცრის ლაპარაკს, რომელთაგან ერთმა სთქვა: „მეზიზღება ეს ფრანგი აფიცრები, რომელნიც თავიანთ სამშობლოს ჰყიდიანო“. მეორემ მიუგო: „დრეიფუსი გვაძლევს მობილიზაციის გეგმასაო“. დასასრულ ბილიომ განაცხადა, რომ ამის მეტს ჩემს ჩვენებას ვერაფერს დაუმატებო. პირველ ხანს, როდესაც პიკარი მელაპარაკა, ეჭვში შევედი და ეს ეჭვი ბარტუსა და პუანკარესაც გამოუცხადე, მაგრამ მას შემდეგ იმი რწმენა, რომ დრეიფუსი დამნაშავეა, აღარ შერყეულა დღემდისაო. დრეიფუსი ფეხზედ წამოდგა და მტკიცე ხმით ორჯელ განაცხადა, რომ ვაჭარ ვილიონის მიერ გადაცემული ნალაპარაკევი გამოგონილიაო.

კრება შეაჩერეს. განახლებისას კავენიაკმა განაცხადა, რომ მჯერა დრეიფუსის დამნაშავეობა, რომელიც ლებრენ-რენოს განცხადებით მტკიცდება და რომელიც საბუთდება კაპიტანის და ოტელის მოწმობით, აგრეთვე დრეიფუსის სიტყვებით: „თუ გავეცი რამე საბუთის ქაღალდი, ისიც უმნიშვნელო, მხოლოდ იმიტომ, რომ უფრო მნიშვნელოვანი ქაღალდები მიმეღოო“. კავენიაკი შემდეგ შეეხო იმ საბუთის ქაღალდებს, რომელიც ბორდეროშია ჩამოთვლილი. კავენიაკმა სთქვა: „ღალატი მთავარ შტაბში მოხდა; გაცემული ქაღალდები დრეიფუსმა უწყოდა; იგი ყველგან შედიოდა, მას ყველაფრის შეძენა შეეძლო; იმან ყველაფერი იცოდა.“ შემდეგ დაუმატა: „ესტერგაზი არ იქმნებოდა მთავარი მოღალატე; ის მხოლოდ უმნიშვნელო მონაწილეობას გასწევდა ამ საქმეში-“ო. რაც შეეხება ბორდეროს ხელს, უნდა გამოტყდე, რომ ამ საგნის შესახებ ეჭვი შემეპარაო. ბერტილიუსის დასკვნაძ არ დამარწმუნაო. დემანჟის [illegible]ითხვაზედ ბილიო გამოტყდა, ბარტუსა და პუანკარეს წინაშე ეჭვი [illegible]ხადე დრეიფუსის დამნა[illegible]შესახებაო. ჩე-

[illegible] რწმენ[illegible] იმან — [illegible] არ არის [illegible] საბუთე[illegible] თავმჯდო[illegible] ბის შე[illegible] ან-

დღევანდელ სასამართლოს საქმეა, კავშირი არ უნდა ჰქონდესო. დრეიფუსი წამოდგა: „მე მიკვირს, —სთქვა იმან,—რომ კაცი, რომელმაც ანრის სიყალბე გამოაშკარავა, ჩემს დამნაშავეობას გაიძახის“.

ცურლინდენმა განაცხადა, მჯერა, რომ დრეიფუსი დამნაშავეაო. ამას ამტკიცებს ბორდერო. დრეიფუსი სამართალში მოულოდნელად იქმნა მიცემული, ამიტომ შეუძლებელია, რომ წინადვე იმის წინააღმდეგ რაიმე ხრიკები ეხმარათ, ან ბორდერო ესტერგაზის შეედგინაო. როდესაც შეეკითხნენ, ცურლინდენმა მიუგო: მართალია, რათა კაცმა ყოველივე სიმართლე იცოდეს ბორდეროს შესახებ, საჭიროა იმ საბუთების მოძებნა, რომელიც იქ არის ნახსენებიო. გენერალმა შანუანმა განაცხადა, მეც მჯერა, რომ დრეიფუსი დამნაშავეაო.

ჰანოტომ განაცხადა, რომ როდესაც მერსიემ ამ საქმის ამბავი გადმომცა, მე წინააღმდეგი გავხდი იმისა, რომლითაც ვითომ დრეიფუსის დანაშაულობას ამტკიცებდნენ. შემდეგ ჰანოტომ ილაპარაკა უცხო სახელმწიფოს საელჩოსთან მოლაპარაკების შესახებ, რომელიც პროცესის წინა დღეს რესმანის გაწვევით გათავდა და ამ გარემოებამ უმისოდაც სერიოზული მდგომარეობა უფრო გააძნელა. მე ვთხოვე მერსიეს საქმისთვის მსვლელობა არ მიეცა, მაგრამ მერსიე შეურყეველი აღმოჩნდა.

კრება ოთხ ზ. ბათამდის გადასდეს. მოსამართლენი ისე დაიშალნენ, რომ არაფერი არ მომხდარა. ხალხი გაიძახოდა: „გაუმარჯოს ჯარს, გაუმარჯოს მართლ-მსაჯულებასაო!“ ლაბორის ჯან-მრთელობის შესახებ ბიულიტენში ნათქვამია, რომ ტყვია ბეჭ-ქვეით მარჯვენა მხარეს გაიჭედა. ჯერ მკურნალებს ვერ გაუგიათ, ფილტვები და ზურგის ტვინი უვნებელია თუ არა. ჰფიქრობენ, რომ, თუ ავადმყოფობა არ გაძნელდა, ლაბორი ერთის კვირის შემდეგ სასამართლოს დაუბრუნდებაო. ბოროტ-მოქმედი ჯერ არ დაუპატიმრებიათ, მაგრამ გაცხარებულნი-კი დაეძებენ.

დაიბეჭდა და გა[illegible] [illegible] წერა-კითხვის გამავ[illegible] [illegible]ლის საზოგადოების წიგ[illegible] მაღაზიაში.

თხზულებანი

ა. ს. პუშკინისა

ავტორის პორტრეტით და ბიოგრაფიით

ფასი 50 კაპ.

განცხადებანი

ვ. ზუნიაშვილი

ბეჭდავს ყოველ გვარ სასტამბო საქმეს, სადარბაზო ბარათებს და სხვა.

ფასი ყველასათვის ხელ-მისაწდომია.

КУРСЪ БУХГАЛТЕРІИ,

состоящій изъ слѣдующихъ предметовъ:

1) Бухгалтеріи двойной итальянской по разнымъ отраслямъ торговой мышленности,
2) Коммерческой ариѳметики (банковыя и торговыя операціи),
3) Ариѳметики на счетахъ,
4) Коммерческой экономіи,
5) Торговыхъ и вексельныхъ узаконеній.

преподаетъ И. Я. БРОНЪ-ФОНЪ-БРЕННЕРЪ, препод. тифлисскихъ учеб. заведеній.

Плата за весь курсъ 60 руб.

Курсъ 3-мѣсячный, при ежедневныхъ занятіяхъ въ теченіе 2 часовъ, по вечерамъ. Начало занятій—1-е число каждаго мѣс[illegible]

За успѣшныя занятія лучшія аттестаціи отъ учебнаго началь[illegible]

Составленная И. Я. Бронъ фонъ-Бреннеръ книга «Коммерческая ари[illegible]тика» содержитъ въ себѣ VII отдѣловъ: 1) ариѳметич. вычисленія на счет[illegible] 2) монетныя вычисленія, 3) товарныя сдѣлки, 4) вексельныя операціи, 5) [illegible]говыя товарищества, 6) банки и ихъ операціи, 7) биржевыя операціи (520 [illegible]ачъ и таблицы). Цѣна 2 руб. Продается во всѣхъ книжныхъ магазинахъ [illegible] автора: Михайловская ул., № 71. (100—70)

СПУТНИКЪ ЗДОРОВЬЯ

общедоступный еженедѣльный журналъ

Въ годъ 52 №№ журнала и 12 книжекъ библіотеки «СПУТНИ[illegible] ЗДОРОВЬЯ».

Подписная цѣна: съ пересылкой и доставкой: въ годъ 5 руб. [illegible] года 3 руб., За границу 8 р.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА:

съ 1-то Августа по 1-е Января 1900 года со всѣми приложеніями [illegible] руб. съ пересылкой.

За всякую перемѣну адреса—50 к., можно марками.

За объявленія: за строку петита въ одинъ столбецъ по 30 коп. [illegible] столбца на страниц[illegible]).

ЦѢНА ОТДѢЛЬНАГО НОМЕРА 15 КОП.

Подписка принимается въ конторѣ журна[illegible] С.-Петербу[illegible] Невскій. 148.

[illegible]ъ журналѣ принимаютъ участіе: В. А. Анзиміровъ. И. А. [illegible]женовъ.—Проф. Н. И. Быстровъ.—Д-ръ В. М. Бурлаков[illegible] Проф. А. Я. Данилевскій.—Проф. В. П. Доброклонскі[illegible] [illegible]роф. Г. А. Донбергъ.—Д-ръ А. О. Дукатъ.—Пр. доц. В [illegible]Жуковскій.—Проф. С. І. Залесскій,—Д-ръ М. Д. Ильин[illegible] Д-ръ В. ф. Краевскій.—Проф. П. ф. Лесгафтъ.—Проф. [illegible] Павловъ.—Проф. В. В. Подвысоцкій (Кіевъ).—Проф. А [illegible]Пель.—Д-ръ В. И. Раммъ.—Проф. И. А. Сикорскій (Кіевъ[illegible] Проф. И. Ц. Скворцовъ (Харьковъ).—Академикъ Князь [illegible] Тархановъ.—Д-ръ А. Н. Шабанова.—Д-ръ Б. Е. Шэхтеръ

Подписка на 1899 годъ продолжается.

Всѣ вновь подписавшіеся на 1899 годъ получатъ жур[illegible] всѣми безплатными приложеніями съ 1-го Ноября 18[illegible] по 1-е Января 1900 года, т. е. 60 нумеровъ журна[illegible] е[illegible]емѣсячныхъ безплатныхъ книжекъ.